

УДК 929.52Чингізхан

Микола БРИВКО

(Київ)

ПОХОДЖЕННЯ ТА ПОЧАТКОВА ГЕНЕАЛОГІЯ ПРЕДКІВ ЧИНГІЗХАНА

Однією з мало досліджених тем при вивченні генеалогії Чингізидів є питання пов'язане з походженням та родоводом предків Чингізхана. Обумовлено це традиційно спрощеним підходом в історіографії до генеалогії Чингізидів й відсутністю письмових джерел у монголів до XIII ст. Проте наявні джерела дають можливість предметно дослідити генеалогію предків Чингізхана й версії походження роду загалом, водночас можуть виникати й спірні питання.

Метою цієї статті є показати початкову генеалогію предків Чингізхана та висвітлити версій походження роду в цілому. Розглядаючи історіографію генеалогії Чингізидів й життєдіяльності самого Чингізхана слід вказати на велику кількість наукових праць, як генеалогічного характеру, так і досліджень про самого Чингізхана¹.

Першою, і фактично єдиною роботою, яка присвячена початковій генеалогії Чингізидів є унікальна праця XIX ст. професора Казанського університету Федора Івановича Ердмана (1793–1862) – “Предки Чингізхана” видана 1843 р.² Ця робота багатьма була забута, але вона розкривала генеалогію предків Чингізхана на підставі різних джерел, хоча переважно оглядово, без ґрунтового аналізу й порівняння.

На жаль, сучасні праці, які докладно висвітлюють генеалогію Чингізидів, увагу приділяють здебільшого потомкам Чингізхана і майже не торкаються його предків. Серед таких робіт слід назвати монографії Л. В. Войтовича “Нащадки Чингізхана: введення до генеалогії Чингізидів-Джучидів”³, Ж. М. Сабітова “Генеалогія Торе”⁴, Г. Ж. Табулдіна “Всесвітня генеалогія Чингізидів”⁵, статтю О. Кудрі “Золота Орда. Генеалогія Джучидів”⁶ та ін. У той же час чи не єдиною на українському просторі роботою, де розглядаються версії походження роду Чингізидів є доповідь на міжнародній науково-практичній конференції “Проблеми джерелознавства, історіографії та історії Сходу, до 90-річчя з дня народження професора В. М. Бейліса (1923–2001)” в Луганську 2013 р.⁷

Основними джерелами з даного питання є монгольські, китайські та перські літописи. Найбільш ранній літопис це “Таємна історія монголів” (“Таємне сказання”), складена 1240 р., яка чи не вперше висвітлює генеалогію предків Чингізхана. Монгольський текст цього літопису зберігся у записі китайськими ієрогліфами під назвою “Юань-чао бі-ші”. Вперше ввів цей літопис у науковий обіг російський вчений монах Палладій (П. І. Кафаров), співробітник російської духовної місії в Китаї. Його переклад було опубліковано 1866 р.⁸ В подальшому повний монгольський текст, переклад і детальні коментарі підготував С. Козін 1941 р.⁹ Цю роботу в подальшому було перевидано 1997 р. в Рязані й у 2002, 2012 та 2013 рр. у Москві. Наступна публікація пам'ятки російською мовою побачила світ під редакцією Б. Панкратова 1962 р.¹⁰ Вийшли наукові видання “Таємної історії монголів” з добре коментованими перекладами і багатьма європейськими мовами.

Вміщується початкова генеалогія Чингізидів і в інших монгольських літописах, таких як: “Шара Туджі”¹¹, датований серединою XVII ст., “Ерденійн Тобчі” Саган-Сецена (середина XVII ст.), “Алтан Тобчі” Лубсан Данзана¹² (друга половина XVII ст.), праці монгольського історика XVIII ст. Ломі “Історія роду Борджигін” (1732 р.) й інших джерелах.

Серед китайських і перських джерел найбільш важливі відомості про початкову генеалогію роду Чингізхана має китайська “Юань-ші” (“Історія династії Юань”) (1370 р.)¹³, праця перського історика Рашид-ад-Діна “Джамі ат-теварих” (“Збірник літописів”)¹⁴ (початок XIV ст.) та праця “Му'ізз ал-ансаб фі маджарат салатік мочул” (“Книга, прославляючи генеалогії у родовідному дереві монгольських султанів”)¹⁵ (1426 р.), в якій частково подається генеалогія предків Чингізхана, а також родина самого Чингізхана і родовід його нащадків, у тому числі розглядається версії походження роду. Літопис опирається на відомості зі “Збірника літописів” Рашид-ад-Діна та в цілому є його продовженням.

Слід зазначити, що літописів присвячених роду Чингізхана багато, але не всі вони подають свідчення щодо предків Чингізхана й походження його роду.

Розглядаючи початкову генеалогію та походження роду бачимо, що низка монгольських джерел XVII ст., а саме літопис “Шара Туджі”, праці Лубсан Данзана й Саган-Сецена, Ломі виводять рід Чингізхана з тибетських царів, наводячи походження його роду від індійського роду Махасамматі¹⁶.

В літописі “Шара Туджі” написано: “У хана за ім’ям Баосала Улусун Оргугулгчі народився син з бірюзовим волосся, ... поклавши його у мідний ящик кинув до Гангу. В місті Вайшалі одна людина найшла й викормила. Це й був перший тибетський цар Хуцукей Сандаліту-хаган. Його правнук був Алтан. Тушеміл Алтана, хана вбив. Коли на ханських трон всівся, то молодший син Алтана Бурте-Чіно (Бортечіно) увійшов, досяг гори Бурхан Халдун зустрівши народ на ім’я Біда, ... народ Біда, порадившись між собою, поставив його ноєм”¹⁷.

Про подібну подію й народження наголошується й у китайському історичному романі XII–XIII ст. під назвою “Нова Пінхуа з історії усіх п’яти династій” (перекладеному російською Л. Павловською). В ньому описується повстання, яке відбулося під час династії Тан та народження одного з його керівників – Хуан Чао¹⁸.

Але у “Таємній історії монголів” – праці Рашид-ад-Діна – цей епізод взагалі не розглядається. Тому питання раннього періоду генеалогії роду Чингізхана є доволі спірним й відкритим. В основі схожого трактування у творах XVII ст. лежать традиції й вплив тибетської культури й релігії на тогочасні народи Монголії та Китаю. У більшості ж джерел народження родоначальника саме роду Чингізхана описується як “божественне” народження, яке спостерігається і в ранніх, і в пізніших творах.

Літопис “Шара Туджі” про це пише наступним чином: “Коли Алтан Гоа жила без чоловіка, то вночі в її юрту світло проникало й через димовий вхід жовтий невеличкий чоловічок спускався, з’єднався і в наслідок чого народився небесний син Бодончар”¹⁹.

Разом з тим, Рашид-ад-Дін пише, що: “Алан-Гоа, через деякий час після того, як втратила чоловіка, спала вдома. І ось через димовий отвір шатра проник промінь світла й увійшов у її черево. Через деякий час завагітніла... Від Алан-Гоа з’явилося на світ троє синів”²⁰.

“Таємна історія монголів” розповідає про це так: “Бельгунотай і Бугунотай ... стали тихенько говорити про матір Алан-Гоа: “Ось наша мати народила трьох синів, але при ній немає ні батьківських братів, рідних або двоюрідних, ні чоловіка. Єдиний чоловік у домі – це Мааліх, Баяудаєць. Від нього, мабуть, і ці троє синів”. ... Тоді їхня мати Алан-Гоа говорить: “... кожен ніч через димник юрти у час, коли світло гасло, входив інколи до мене світлорукій чоловік, він гладив мені черево і світло його проникало мені в черево...”²¹. Практично так само подаються відомості і в праці Лубсан Данзана²².

У перській праці “Му’ізз ал-ансаб” про це говориться так: “Аланкува відповіла: “Моїй непорочності й чистоті свідок Бог! Я неодружена, хоча можу народити дитину, це ви по собі судите так погано про інших. Я не винна перед Всевишнім, я чиста й непорочна. Але кожен ніч я бачила увісні, як хтось тихо приходив до мене й також тихо відходив”²³.

Це був “небесний” син – Бодончар, котрий став прямим предком Чингізхана. Народився Бодончар, на думку монгольського історика Х. Перлеє, близько 970 р.²⁴ Російська монголознавець Л. Вікторова вважає, що Бодончар жив на початку X ст.²⁵ Це ж підтверджує в своїй праці й Д’Оссон²⁶.

Розглядаючи початкову генеалогію Чингізидів, треба відмітити, що монгольський літопис “Таємна історія монголів” починається з родоводу Бортечіно, який народився по волі “Вищого Неба”²⁷. Праця Рашид-ад-Діна починає детальне висвітлення історії й генеалогії з батьків Бодончара.

Ми бачимо як тісно перетиналося із біблійними мотивами народження Ісуса Христа народження прадіда Чингізхана у восьмому коліні. У цілому ж питання “божественного походження” має багато протиріч, автори літописів імовірно могли спеціально надати монгольському правлячому роду “божественність”, щоб піднести Чингізидів. Це укріплювало їхню владу і було характерним для багатьох правлячих домів світу. Використання “божественного народження” було корисним не тільки для зміцнення влади, а й як релігійна складова впливу на державу та асиміляцію різних культур. На жаль перевірити ці відомості не можливо, бо ранніх письмових джерел у монголів до Чингізхана майже не було.

Сама ця легенда, згідно думки Льва Гумільова, з одного боку перетиналася з шаманськими догматами сексуальної обраності духом жінки, яку він наділяв своєю силою, а з іншою мала пояснити чому монголи були такі несхожі на усі сусідські народи. Бо монголи були народом високорослим, бородатим, світловолоосим і синьоокими²⁸. Крім того, на кінець XII ст. монгольські племена були добре знайомі з християнством нестеріанського типу, про що зазначав у своїх працях В. Бартольд²⁹.

Дружиною Бортечіно, згідно джерел, була Гоа-Марал, від якої народився син Бата-Чіган. Від нього народився син Тамачі. Від Тамачі походить син Хорічар-Мерган, від якого народився Аучжам-Бороул, правнуком якого був Харчу. Син Харчу – Борчжигідай-Мерган – був одружений на Монгол-Чжин-Гоа. Їхні онуки – брати Дува-Сохар і Добун-Мерган, дружиною останнього була вже згадана раніше Алан-Гоа³⁰.

Життя Бодончара було важким, брати не визнавали його, але саме йому судилося стати родоначальником майбутнього роду Великих ханів Монголії – Чингізидів.

Бодончар, згідно історичних джерел, мав декілька дітей, але, на жаль, їх імена та кількість у джерелах різні. У праці Рашид-ад-Діна згадується двоє синів – Бука й Буктай³¹. Розглядаючи “Таємну історію монголів” можна з’ясувати, що Бука це ім’я Барим-Ширату-Хабічі або Хабічі-Баатур, а імені Буктая відповідає ім’я Чжауредай, який народився від наложниці³². Крім того, в тексті самого літопису ім’я старшого сина подано як Барін-Ширату-Хабічі, а молодшого (від наложниці) – Чжоуредай. Згадується ім’я ще одного сина Бодончара, а саме – Баарідай, котрий став предком роду Бааринців³³.

Якщо ж порівнювати й розглядати інші літописи, то схожі дані є в “Алтан Тобчі”, де імена синів звучать як Багарідай, Барим Шихерету Хабічі-Баатур (від старшої дружини) й Джегуридей (від наложниці)³⁴.

Від Барим Шихерету Хабічі-Баатура народився син Менен-Тудун, який мав сім синів від дружини Монулун³⁵. Старший його син Хачі-Кулюк мав сина Хайду, який мав трьох синів – Байшингор-Докшин, Чарахай-Линху, Чаочжин-Ортегай.³⁶ Саме від Байшингор (Байсонкур³⁷, Бай-Сангор³⁸) народився син – Тумбіне-Сечен, онук якого Бартан-Баатур був дідом Темуджина, майбутнього полководця й завойовника – Чингізхана³⁹. Інших синів Менен-Тудуна звали Хачін, Хачіу, Хачула, Хачіун, Харандай та Начін-Баатур⁴⁰. Від них походить багато монгольських аристократичних родин.

Порівнюючи дані “Таємної історії монголів” із працею Рашид-ад-Діна ми можемо побачити деяке розходження. В праці Рашид-ад-Діна Дутум-Менен вказується у таблиці саме сином Бодончаром, а у тексті – онуком⁴¹. До того ж подано, що він мав не семеро, а дев’ятеро синів⁴². Але, як стверджує Д’Оссон, в праці Рашид ад-Діна й деяких інших перських авторів спостерігається неточне написання монгольських імен в арабській транскрипції⁴³. Крім того Хайду називається сином Дутум-Менена, а не онуком, як і в монгольському літописі⁴⁴.

Серед нащадків інших дітей Хайду найбільш відомими були сини Чарахай-Линху (Чаракелінгум⁴⁵), а саме Сенгун-Билге, Амбагай⁴⁶ та інші. Проте в більш ранньому виданні “Таємної історії монголів” Амбагай вважається сином Сенгун-Білге⁴⁷, це вказується і у працях Рашид ад-Діна та Д’Оссона⁴⁸.

Вже згаданий Тумбіне-Хан мав дев’ятьох синів, які були засновниками окремих племен і гілок усього роду. Шостим сином був Кабул-Хан⁴⁹. Натомість у перекладі “Таємної історії монголів” С. Козіна згадуються лише двоє синів – Хабул-Хаган та Сим-Сечуле⁵⁰. На це вказує й інший літопис – “Алтан Тобчі”⁵¹.

Кабул-Хан згідно “Таємної історії монголів” й інших праць мав семеро синів, яких звали: Окін-Бархаг, Бартан-Баатур, Хутухту-Мунгур, Хутула-Хаган, Хулан, Хаадан і молодший Тодоєн-Отчігін⁵². Хоча Рашид ад-Дін згадує тільки про шістьох синів⁵³.

Другий син Кабул-Хана Бартан-Бахадур був дідом Чингізхана мав чотирьох синів від старшої дружини – Сунігул-Фуджин⁵⁴. Третій його син і став батьком Чингізхана, це – Есугей-Бахадур⁵⁵. Сам Есугей-Бахадур мав багатьох дружин, але старшою, котра й народила первістка Чингізхана, була Оелун-Фуджин⁵⁶. Вона також народила ще трьох синів, а саме – Хасара, Хачіуна, Темуге та доньку Темелун⁵⁷.

Подана початкова генеалогія предків Чингізхана не є вичерпаною, бо не всі предки названі. Подальші дослідження допоможуть більш повно й всебічно розглянути й висвітлити родовід предків Чингізхана.

Примітки:

¹ Горлов Н. Полная история Чингис-хана / Репринт. изд. 1840 г. – Москва, 2012. – 125 с.; Эрдман Ф. И. К истории Чингиз-хана / Репринт. изд. 1865 г. – Москва, 2012. – 64 с.; Д’Оссон К. История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Иркутск, 1937. – Т. 1: Чингиз-хан / Перевод Н. Козьмина. – 253 с.; Чингисхан / Ред. Сандулов Ю. А. и др. – Санкт-Петербург, 1998. – 256 с.; Шеремет В. И. Чингисхан // Наука и религия. – № 12. – 2002. – С. 10–13; Груссе Р. Чингисхан. Покоритель Вселенной. – Москва, 2008. – 285 с.; Лэмб Г. Чингисхан властелин мира. – Москва, 2007. – 298 с.; Мэн Д. Чингисхан. Жизнь, смерть и воскрешение. – Москва, 2006. – 414 с.; Уэзерфорд Д. Чингисхан и рождение современного мира. – Москва, 2006. – 493 с.; Халбай Я. Чингисхан и этногенез. – Улан-Удэ, 2007. – 288 с.; де Хартог Л. Чингисхан завоеватель мира. – Москва, 2007. – 286 с.

² Эрдман Ф. И. Предки Чингисхана // Журнал Министерства народного просвещения. – Т. 38. – Санкт-Петербург, 1843. – С. 2–112.

- ³ *Войтович Л. В.* Нащадки Чингізхана: введення до генеалогії Чингізидів-Джучидів. – Львів, 2004. – 248 с.
- ⁴ *Сабитов Ж. М.* Генеалогія Торе. – Астана, 2008. – 325 с.
- ⁵ *Табулдин Г. Ж.* Всемирная генеалогия Чингизидов. 2-е изд., допол. – Кокшетау, 2012. – 480 с.
- ⁶ *Кудря О.* Золотая Орда. Генеалогия Джучидов // Вісник ЛДПУ ім. Т. Шевченка: Збірник наукових праць: історичні, педагогічні, філологічні науки. – 2002. – № 5. – С. 104–114.
- ⁷ *Бривко Н. В.* О происхождении рода Чингисхана // Проблемы джерелознавства, історіографії та історії Сходу: матеріали Міжнародної наук. конференції, присвяченої 90-річчю з дня народження проф. Вольфа Менделевича Бейліса (1923–2001 рр.) (15–16 травня 2013 р., м. Луганськ) / Під ред. М. С. Бурьяна. – Луганськ, 2013. – С. 36–41.
- ⁸ Старинное Монгольское сказание о Чингисхане / Перевод с китайского *Палладий* // Труды членов Российской духовной миссии в Пекине. – Санкт-Петербург, 1866. – Т. IV. – С. 3–260.
- ⁹ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. под названием “Юань чао би ши” монгольский обыденный сборник. – Москва; Ленинград, 1941. – Т. 1. – 620 с.
- ¹⁰ Юань-чао би-ши: (Секретная история монголов): 15 цзюаней: [В 4 т.] / Изд. текста и предисл. *Б. И. Панкратова*. – Москва, 1962. – 602 с.
- ¹¹ “Шара Туджи”. Монгольская летопись XVII века / Перевод *Н. П. Шестиной*. – Москва, Ленинград, 1957. – 199 с.
- ¹² *Лубсан Данзан*. Алтан Тобчи (“Золотое сказание”) / Перевод с монгольского, введение *Н. П. Шестиной*. – Москва, 1973. – 440 с. (Серия “Памятники письменности Востока”. – Т. X).
- ¹³ История монголов: История первых четырех ханов из дома Чингисова / *Н. Я. Бичурин (о. Иакинф)*; История монголов / *Джованни дель Плано Карпини*. – Москва, 2008. – С. 5–225.
- ¹⁴ *Рашид ад-дин*. Сборник летописей. В 3-х томах. – Москва; Ленинград, 1952. – Т. 1, кн. 2 / Перевод *О. И. Смирновой*; отв. ред. *С. П. Толстова*.
- ¹⁵ Му’изз ал-ансаб (Прославляющее генеалогии) / Отв. ред. *А. К. Муминов*; перевод с персидского, предисловие, примечание *Ш. Х. Вохидова*. – Алматы, 2006. – 672 с. (Серия История Казахстана в персидских источниках. – Т. 3).
- ¹⁶ “Шара Туджи”. Монгольская летопись XVII века. – С. 126–127; *Бира Ш.* Монгольская историография (XIII–XVII века) / Отв. ред. *И. Я. Златкин*. – Москва, 1978. – С. 216.
- ¹⁷ “Шара Туджи”. Монгольская летопись XVII века. – С. 126–127.
- ¹⁸ *Рубель В. А.* Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія: Навч. посібник / 2-е вид. – К., 2002. – С. 15.
- ¹⁹ “Шара Туджи”. Монгольская летопись XVII века. – С. 128.
- ²⁰ *Рашид ад-дин*. Сборник летописей. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 14.
- ²¹ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 80, 81.
- ²² *Лубсан Данзан*. Алтан Тобчи. – С. 55.
- ²³ Му’изз ал-ансаб (Прославляющее генеалогии). – С. 24.
- ²⁴ *Пэрлээ Х.* Собственно монгольские племена в период Киданьской империи (907–1125) // Труды XXV Международного конгресса востоковедов. – Москва, 1962. – Т. 5. – С. 314; *Гумилев Л. И.* В поисках вымышленного царства – Санкт-Петербург, 1994. – С. 86.
- ²⁵ *Викторова Л. Л.* Монголы: Происхождение народа и истоки культуры. – Москва, 1980. – С. 166.
- ²⁶ *Д’Оссон К.* История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Т. 1. – С. 43.
- ²⁷ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 79.
- ²⁸ *Гумилев Л. И.* В поисках вымышленного царства. – С. 85.
- ²⁹ *Бартольд В. В.* Мусульманские известия о Чингизидах-христианах // *Его же*. Сочинения. – Москва, 1964. – Т. 2. – Ч. 2 / Отв. ред. *Гафуров Б. Г.* – С. 263–264; *Его же*. К вопросу о Чингизидах-христианах // Там само. – С. 417–418.
- ³⁰ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 79.
- ³¹ *Рашид ад-дин*. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 17.
- ³² Там само. – С. 16, прим. 4–5.
- ³³ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 83.
- ³⁴ *Лубсан Данзан*. Алтан Тобчи. – С. 59.
- ³⁵ *Д’Оссон К.* История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Т. 1. – С. 43.
- ³⁶ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 83.
- ³⁷ *Рашид ад-дин*. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 27.
- ³⁸ *Д’Оссон К.* История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Т. 1. – С. 45.
- ³⁹ *Козин С. А.* Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 83–84.
- ⁴⁰ Там само. – С. 83.
- ⁴¹ *Рашид ад-дин*. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 17.

- ⁴² Там само. – С. 18.
- ⁴³ Д’Оссон К. История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Т. 1. – С. 43.
- ⁴⁴ Козин С. А. Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 83; Рашид ад-дин. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 19.
- ⁴⁵ Рашид ад-дин. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 25.
- ⁴⁶ Козин С. А. Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 83.
- ⁴⁷ Старинное Монгольское сказание о Чингисхане. – С. 31.
- ⁴⁸ Рашид ад-дин. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 26 табл.; Д’Оссон К. История монголов от Чингиз-хана до Тамерлана. – Т. 1: Чингиз-хан / Перевод Н. Козьмина. – Иркутск, 1937. – С. 46.
- ⁴⁹ Рашид ад-дин. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 30.
- ⁵⁰ Козин С. А. Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 84.
- ⁵¹ Лубсан Данзан. Алтан Тобчи. – С. 60.
- ⁵² Козин С. А. Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 84; Лубсан Данзан. Алтан Тобчи. – С. 60–61.
- ⁵³ Рашид ад-дин. Сборник летописей. В 3-х томах. – Т. 1. – Кн. 2. – С. 34, табл. 41.
- ⁵⁴ Там само. – С. 46.
- ⁵⁵ Там само. – С. 48.
- ⁵⁶ Там само. – С. 51.
- ⁵⁷ Козин С. А. Сокровенное сказание. Монгольская хроника 1240 г. – С. 86.

* * *

Микола Бривко (Київ): Походження та початкова генеалогія предків Чингізхана

В праці розглядаються та аналізуються версії походження Чингізидів, у тому числі й “небесна” (“божественна”), на основі різних джерел. Дається початковий родовід предків Чингізхана. Робиться спроба порівняння та узагальнення родоводу від Алан-Гоа до Великого хана Монголії Чингізхана.

Ключові слова: Чингізиди, походження, родовід, монголи.

* * *

Mykola Bryvko (Kyiv): Origin and Initial Genealogy of Genghis Khan’s Ancestors

This article discusses and analyzes the different versions of the origin of the Genghisids, including “Heaven” (“Divine”), based on various sources. Primary genealogy of the ancestors of Genghis Khan is served. Attempts to compare and organize family tree from Alan-Goa and to the Great Khan of Mongolia, Genghis Khan.

Key words: Genghis Khan, origin, ancestry, Mongols.